

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22Co/127/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8816204518
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8816204518.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobcu: R. R., V. XX.XX.XXXX, P. V.Á. T. XXXX/XXX, XXX XX L. V. B., B..Č.. P. N. B., XXX XX L. V. B., proti žalovanej: D. R., V. XX.XX.XXXX, P. V. T. Č.. XXXX/., XXX XX L. V. B., zastúpenej JUDr. Zuzanou Adamovou Tomkovou, Boženy Nemcovej 1, 093 01 Vranov nad Topľou, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 03.12.2018 č. k. 3C/163/2016-202 takto jednohlasne

rozhodol:

I. Potvrdzuje sa rozsudok.

II. Priznáva sa žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) zamietol žalobu a priznal žalovanej voči žalobcovi trovy konania v celom rozsahu, o ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Citoval ustanovenia § 141 ods. 1 a § 142 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka.

3. V odôvodnení uviedol, že vzhľadom na zistený skutkový stav dospel k záveru o existencii dôvodu hodného osobitného zreteľa pre zamietnutie návrhu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Týmto dôvodom je skutočnosť, že predmet spoluvlastníctva je domovom X detí účastníkov, ktorí tam majú trvalé bydlisko a z ktorých traja študujú na vysokej škole a vracajú sa do miesta svojho bydliska a zostali bývať v byte po rozvođe manželstva svojich rodičov spolu so svojou matkou - žalovanou. Poukázal na to, že právo na ochranu domova je všeobecné pre každého, zaručené aj čl. 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, podľa ktorého nikto nesmie byť vystavený svojvoľnému zasahovaniu do súkromného života, do rodiny, domova. Preto ak predmet spoluvlastníctva je domovom pre deti spoluvlastníkov, v ktorom tieto žijú od svojho narodenia, ochrana ich práva na domov je významnou okolnosťou, ktorú súd prvej inštancie vzal do úvahy pri rozhodovaní o návrhu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Zachovanie domova detí, aj plnoletých, až do času, kým samy nenadobudnú schopnosť vytvoriť si inde vlastný domov, je dôvodom hodným osobitného zreteľa, pre ktorý súd na tento čas, t.j. pre čas, kým predmet spoluvlastníctva plní túto funkciu, podielové spoluvlastníctvo účastníkov tohto konania nezrušil a nevyporiadal a žalobu žalobcu zamietol.

4. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie v zmysle § 255 ods. 1 v spojitosti s § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) tak, že priznal žalovanej

náhradu trov konania, nakoľko mala v konaní plný úspech. Súd v danom prípade nepoužil ustanovenie § 257 CSP z toho dôvodu, že žalobca trval na podanej žalobe o vyporiadaní spoluvlastníctva bytu, v ktorom majú trvalé bydlisko deti účastníkov konania s tým, že mal vedomosť, že z toho traja študujú na vysokej škole, vracajú sa do bytu a nie sú schopní si zabezpečiť samostatné bývanie.

5. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie z dôvodu, že súd prvej inštancie vo veci nesprávne právne rozhodol, keď na základe vykonaných dôkazov vec nesprávne právne posúdil. Zároveň považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za nepreskúmateľné. Namietal, že súd prvej inštancie rozhodol nad rámec návrhov strán sporu a v odôvodnení rozhodnutia sa nevyporiadal s predloženými dôkazmi, neuviedol, ktoré dôkazy vzal do úvahy, ako ich vyhodnotil a prečo a ktoré z vykonaných dôkazov do úvahy pri svojom rozhodovaní nevzal. Poukázal na to, že žalovaná počas celého konania nenavrhol žalobu zamietnuť a spoluvlastníctvo nezrušiť a nevyporiadať. Vo svojom vyjadrení k žalobe žalovaná uznala jeho nárok, avšak nesúhlasila so sumou, ktorú požaduje na výplatu bytu a teda týmto smerom strany sporu predkladali vo veci dôkazy a uplatňovali prostriedky procesného útoku a procesnej obrany. Predkladané dôkazy oboch strán svedčia o ich jednoznačnom úmysle spoluvlastníctvo zrušiť a vyporiadať. Vzhľadom na uvedené považoval za nepochopiteľné konanie súdu, že návrhy na doplnenie dokazovania zamietol, dokazovanie ukončil, žalobu zamietol a na dôvážok žalovanej priznal trovy konania v celom rozsahu. Rozhodnutie o zamietnutí žaloby preto považoval za arbitrárne. Podľa názoru žalobcu mal súd nezrušenie spoluvlastníctva minimálne načrtnúť v rámci predbežného právneho prejednávania, takto im prakticky znemožnil k takto nastolenej otázke sa vyjadriť a navrhnúť vykonanie dôkazov. Zároveň týmto postupom opomenul zásadu hospodárnosti konania, keď nechal strany sporu viesť dokazovanie pre svoje rozhodnutie nepodstatné a nemajúce súvis, pretože dva znalecké posudky ohľadne ceny nehnuteľnosti nesúvisia s právom na ochranu domova. Pokiaľ ide o dôvod, kvôli ktorému súd spoluvlastníctvo nezrušil a nevyporiadal, a to síce, že predmet spoluvlastníctva je domovom detí účastníkov, uviedol, že ani jedno z detí v uvedenom byte reálne nebyva, všetky deti sú plnoleté a viac-menej samostatné. Preto je toho názoru, že toto nemožno považovať za dôvod hodný osobitného zreteľa, nakoľko sa má jednať o situáciu výnimočnú, vymykajúcu sa štandardom. Súd prvej inštancie v tomto smere nevykonal dokazovanie, rozhodnutie súdu prvej inštancie je nepreskúmateľné. Žalobca namietal aj výrok o trovách konania. Podľa jeho názoru, nie je možné ustáliť, že žalovaná mala v konaní plný úspech. Žalovaná v rámci celého konania uznala nárok a navrhovala vyporiadať podielové spoluvlastníctvo tak, že predmetná nehnuteľnosť bude prikázaná jej. Sporná ostala len jej výška. Ak súd nad rámec jednotlivých návrhov rozhodol tak, že žalobu zamietol, hoci na to neboli splnené podmienky (dôvody hodné osobitného zreteľa), nie je možné konštatovať, že žalovaná mala v konaní úspech. Z uvedených dôvodov navrhol odvolaniu vyhovieť a v zmysle § 389 CSP zrušiť rozsudok a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. K odvolaniu žalobcu podala vyjadrenie žalovaná. Podľa jej názoru predmetná situácia by nemala byť rozhodovaná súdom so stanovením sumy a krátkej lehoty na vyplatenie odmeny za spoluvlastnícky podiel, ale mala byť uzavretá dohodou účastníkov, ktorá by zohľadnila aj rodinnú situáciu, už splatené úhrady žalovanou a možnosti žalovanej. Žalobca nerieši svoju bytovú otázku, jedná sa mu len o finančné plnenia. V súvislosti s právom na ochranu domova poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 14.11.2013, sp. zn. 6Cdo/289/2012. Navrhla potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny a jej priznať právo na náhradu trov odvolacieho konania.

7. Vo vyjadrení k vyjadreniu žalovanej žalobca poukázal na to, že nie je pravdou, že by bol domov ich plnoletých samostatných detí akokoľvek ohrozený. Nikto nenúti a ani nepožaduje od žalovanej, aby byt predala, prenajala, aby doň zakázala vstup ich deťom. Jediné, o čo mu v tomto konaní ide, je dať do poriadku majetkové pomery k bytu, ktorý nadobudli počas manželstva a vyriešiť si tak vlastnú bytovú otázku. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/1372/2011, podľa ktorého rozhodnutiu súdu podľa § 142 ods. 2 Občianskeho zákonníka musí reflektovať skutková jedinečnosť prípadu. Je toho názoru, že tento prípad nie je nijakým spôsobom výnimočný, pričom poukázal na vek a súčasné pomery ich detí. Vyporiadať spoluvlastníctvo sa rozhodol až v čase, keď ich deti boli samostatné a dospelé a kedy už nepotrebovali toľko podpory, a preto si nemyslí, že sa jeho konanie prieči dobrým mravom. Ani žalovaná, ani súd počas celého konania nenačrtli otázku rozporu vyporiadania spoluvlastníctva s dobrými mravmi v zmysle ochrany domova ich detí a v tomto smere nebolo vykonané ani dokazovanie.

8. K vyjadreniu žalobcu podala vyjadrenie žalovaná, ktorá zotrvala na svojich doterajších vyjadreniach. Žalobca sa domáha zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva za podmienok, ktoré sám stanovil, požaduje za svoj podiel sumu 20.000 eur a odmieta zohľadniť, že žalovaná sama uhrádzala poplatky za byt aj splátky úverov viažuce sa k bytu. Žalobca nevzal do úvahy ani skutočnosť, že so žalovanou majú spoločne X detí, ktoré si vyžadujú pomoc rodičov, teda žalovanej ako matky, pretože žalobca s deťmi nevychádza.

9. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne.

10. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, vychádzajúc z uplatnenej odvolacej argumentácie žalobcu, bolo posúdiť správnosť zamietnutia žaloby o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva strán sporu k sporným nehnuteľnostiam podľa § 142 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Odvolateľ namietal, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov vec nesprávne právne posúdil, keďže ani jedno zo ich spoločných detí v uvedenom byte reálne nebýva, všetky deti sú plnoleté a viac-menej samostatné.

11. V prejednávanej veci sa žalobca domáhal zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX, k. ú. L. V. B., ako byt č. X na X. poschodí vo vchode X za náhradu s tým, že táto nehnuteľnosť bude prikázaná do výlučného vlastníctva žalovanej a žalovaná bude zaviazaná zaplatiť žalobcovi sumu vo výške určenej súdom do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

12. Na základe vykonaného dokazovania bolo zistené, že strany sporu sú zapísané ako spoluvlastníci v podiele 1/1 na nehnuteľnosti na LV č. XXXX, k. ú. L. V. B., byt č. X na X. poschodí vo vchode X, ako aj k tomuto bytu prislúchajúceho podielu priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a spoluvlastníckeho podielu k pozemku v 10200/66923-parcela registra C evidované na katastrálnej mape: parc. X zastavané plochy a nádvoria vo výmere 335 m². Ďalej bolo zistené, že rozsudkom Okresného súdu vo Vranove nad Topľou zo dňa XX.XX.XXXX, č.k. 9P/8/2013 bolo manželstvo účastníkov tohto konania právoplatne rozvedené a na čas po rozvode súd zveril maloleté deti B. R., nar. XX.XX.XXXX a maloletého Y. R., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti matky (žalovanej) a otcovi (žalobcovi) uložil povinnosť platiť na výživu maloletej B. R. sumu 80 eur mesačne a maloletého Y. R. sumou 70 eur mesačne.

13. Po zániku manželstva rozvodom nedošlo v lehote 3 rokov k vyporiadaniu BSM ani dohodou, ani rozhodnutím súdu, preto ohľadne sporného bytu platí fikcia v zmysle § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka.

14. Podľa § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka, ak do troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov nedošlo k jeho vyporiadaniu dohodou alebo ak bezpodielové spoluvlastníctvo manželov nebolo na návrh podaný do troch rokov od jeho zániku vyporiadané rozhodnutím súdu, platí, pokiaľ ide o hnutelné veci, že sa manželia vyporiadali podľa stavu, v akom každý z nich veci z bezpodielového spoluvlastníctva pre potrebu svoju, svojej rodiny a domácnosti výlučne ako vlastníci užíva. O ostatných hnutelných veciach a o nehnuteľných veciach platí, že sú v podielovom spoluvlastníctve a že podiely oboch spoluvlastníkov sú rovnaké. To isté platí primerane o ostatných majetkových právach, ktoré sú pre manželov spoločné.

15. Podľa § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak nedôjde k dohode, zruší spoluvlastníctvo a vykoná vyporiadanie na návrh niektorého spoluvlastníka súd. Prihliadne pritom na veľkosť podielov a na účelné využitie veci. Ak nie je rozdelenie veci dobre možné, prikáže súd vec za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom; prihliadne pritom na to, aby sa vec mohla účelne využiť a na násilné správanie podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom. Ak vec žiadny zo spoluvlastníkov nechce, súd nariadi jej predaj a výtazok rozdelí podľa podielov.

16. Podľa § 142 ods. 2 Občianskeho zákonníka, z dôvodov hodných osobitného zreteľa súd nezruší a nevyporiada spoluvlastníctvo prikázaním veci za náhradu alebo predajom veci a rozdelením výťažku.

17. Občiansky zákonník v ust. § 142 ods. 1 umožňuje v prípade, keď sa spoluvlastníci nedohodnú na zrušení a vyporiadaní svojho podielového spoluvlastníctva, aby rozhodol súd v sporovom civilnom konaní, a to niektorým z troch spôsobov uvedených v určenom poradí v tomto ustanovení. Výnimočne, ak reálne rozdelenie veci medzi spoluvlastníkov podľa výšky ich podielov nie je možné, ust. § 142 ods. 2 umožňuje súdu z dôvodov hodných osobitného zreteľa toto spoluvlastníctvo nezrušiť a nevyporiadať ho prikázaním veci za náhradu alebo predajom veci a rozdelením výťažku. V tomto prípade môže súd návrh na zrušenie a vyporiadanie tohto podielového spoluvlastníctva zamietnuť s tým dôsledkom, že bude ďalej fakticky i právne existovať.

18. Odvolací súd uvádza, že dôvodom hodným osobitného zreteľa v zmysle § 142 ods. 2 Občianskeho zákonníka môže byť len skutočne výnimočná okolnosť. Existencia týchto dôvodov musí byť natoľko závažná, aby bola nimi opodstatnená výnimočnosť takéhoto rozhodnutia. Logicky musí ísť o skutočnosti takého významu a intenzity, že keby ich nebolo, súd by žalobe vyhovel. Dôvody hodné osobitného zreteľa musia teda spočívať v okolnostiach takej povahy, že pri nich záujem žalovaných ponechať spoluvlastnícky stav nezmenený, sa v porovnaní so záujmom žalobcu zrušiť podielové spoluvlastníctvo ukáže ako významnejší a prednejší (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30. novembra 2010, sp. zn. 1Cdo/84/2009).

19. Takto bolo aj v prejednávanej veci, keď predtým ako súd prvej inštancie dospel k záveru o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré nevyhovel návrhu na zrušenie podielového vlastníctva, vykonával dokazovanie pri zachovaní princípu kontradiktórnosti, za účelom zistenia úplného skutkového stavu a zadováženia si dostatok podkladov na posúdenie situácie, ktorá by sa vytvorila zrušením a vyporiadaním spoluvlastníctva. Preto sa odvolací súd nestotožňuje s názorom odvolateľa, že súd prvej inštancie opomenul zásadu hospodárnosti, keď nechal strany sporu viesť dokazovanie pre rozhodnutie nepodstatné a nemajúce súvis.

20. V prejednávanej veci dôvody hodné osobitného zreteľa spočívali podľa zistenia súdu prvej inštancie v tom, že predmet spoluvlastníctva je domovom detí strán sporu, z ktorých traja študujú na vysokej škole a vracajú sa do miesta svojho bydliska a zostali bývať v byte po rozvode manželstva svojich rodičov spolu so svojou matkou - žalovanou.

21. Dôvody, ktoré je možné považovať za hodné osobitného zreteľa, nie sú uvedené ani demonštratívne, zákon tak poskytuje široký priestor pre interpretáciu tohto pojmu zo strany súdu.

22. Dôvody hodné osobitného zreteľa predstavujú právnu kategóriu, ktorá v konkrétnom prípade umožňuje súdu presadiť ochranu „slabšieho“ účastníka a zabrániť nepriaznivým dôsledkom na jeho postavenie - prostredníctvom tejto kategórie v podstate súd vyvažuje jednotlivé záujmy spoluvlastníkov na zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva.

23. Právo na ochranu domova je všeobecne pre každého zaručené aj článkom 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, podľa ktorého nikto nesmie byť vystavený svojoľnému zasahovaniu do súkromného života, do rodiny, domova alebo korešpondencie ani útokom na svoju česť a povesť. Právo na primerané bývanie (byt, domov) zaručuje článok 11 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, v zmysle ktorého zmluvné strany paktu, uznávajú právo každého jednotlivca na primeranú životnú úroveň pre neho a jeho rodinu, zahrňujúce dostatočnú výživu, šatstvo, byt, a na neustále zlepšovanie životných podmienok. Oba tieto pakty boli publikované ako vyhláška ministra zahraničných vecí č. 120/1976 Zb. a pre bývalú Československú republiku nadobudli platnosť 23. marca 1976.

24. Rovnako ohľadne maloletých detí poskytuje ochranu domova aj Dohovor o právach dieťaťa, ktorý pre bývalú Českú a Slovenskú Federatívnu Republiku nadobudol platnosť 6. februára 1991 a bol publikovaný v Oznámení Federálneho ministerstva zahraničných vecí pod č. 104/1991 Zb. Článok 16 tohto dohovoru zaručuje maloletému dieťaťu právo na ochranu domova, pričom v zmysle článku 3 tejto právnej normy záujem (blaho) dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkolvek činnosti týkajúcej sa detí, teda aj pri rozhodovacej činnosti súdov.

25. Podľa judikatúry (R 100/1999) dôvodmi hodnými osobitného zreteľa, pre ktoré súd nezruší a nevyporiada podielové spoluvlastníctvo podľa § 142 ods. 2 Občianskeho zákonníka, sú okolnosti prevažne subjektívneho charakteru tak na strane žalovaného (najmä jeho zdravotný stav, vek a sociálna situácia, stav jeho odkázanosti na bývanie v spornej nehnuteľnosti, nedostatok možnosti uspokojiť svoje bytové potreby inde, osobné väzby na nehnuteľnosť), ako aj na strane žalobcu (najmä ak mu ide iba o vyriešenie užívacích vzťahov, pričom otázka zániku spoluvlastníctva nemá pre neho prioritu alebo, že vec má v úmysle predať).

26. Za dôvody hodné osobitného zreteľa považuje súdna prax nielen bytové záujmy podielových spoluvlastníkov samotných, ale aj ich rodinných príslušníkov (R 1/1989).

27. Dôvodom hodným osobitného zreteľa, pre ktorý súd nezruší a nevyporiada podielové spoluvlastníctvo prikázaním veci alebo jej predajom a rozdelením výťažku (§ 142 ods. 2 Občianskeho zákonníka), môže byť aj skutočnosť, že v dotknutej nehnuteľnosti má maloleté dieťa spoluvlastníkov vytvorený svoj domov (R 136/2014).

28. Za dôvody hodné osobitného zreteľa možno považovať nielen samotných účastníkov konania, ale aj ich rodinných príslušníkov, sociálnu situáciu, bytové pomery a pod. Za dôvod hodný osobitného zreteľa sa považuje aj skutočnosť, že v dotknutej nehnuteľnosti má maloleté dieťa spoluvlastníkov vytvorený svoj domov. Obyčajný záujem ostatných spoluvlastníkov na zotrvaní podielového spoluvlastníctva, či malá závažnosť rozporov medzi spoluvlastníkmi, naopak, nie sú dôvodmi na zamietnutie návrhu. V každom prípade musí ísť o okolnosti, ktorých záujem prevažuje nad záujmom (právom) spoluvlastníka nebyť v spoluvlastníckom vzťahu s iným subjektom (KRIŽAN, Martin. § 142 [Zrušenie spoluvlastníctva súdom]. In: BAJÁNKOVÁ a spol. Občiansky zákonník I. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2019, s. 1091.).

29. Napokon je právo na ochranu domova zaručené aj článkom 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý pre bývalú Českú a Slovenskú Federatívnu Republiku nadobudol platnosť 18. marca 1992 (pre Slovenskú republiku záväzný od 1. januára 1993) a bol uverejnený v Oznámení Federálneho ministerstva zahraničných vecí pod č. 209/1992 Zb. V zmysle tohto článku každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydľia (domova) a korešpondencie.

30. „Európsky súd pre ľudské práva definuje domov ako miesto, kde sa rozvíja súkromný a rodinný život“ (porovnaj Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 874). Podľa Slovníka súčasného slovenského jazyka (vydaného vedou, vydavateľstvom Slovenskej akadémie vied v roku 2006) domov je miesto, kde sa človek narodil, kde býva, kde je doma, rodný dom. Pre niekoho je domov miesto, kde sú alebo boli rodičia alebo aspoň jeden z nich, miesto ktoré poskytuje človeku pocit bezpečia, zázemia, do ktorého sa vždy môže vracieť, ku ktorému ho niečo viaže. Slovom básnika (Miroslav Válek) „domov sú ruky, do ktorých smieš plakať“. Domov je jednou zo základných ľudských (životných) potrieb, bez ktorej nemožno spokojne žiť. V prípade detí, ktorých rodičia prestali spolu žiť, domov aspoň čiastočne nahrádza kompletnú rodinu a zostáva ako istota, ktorá je predpokladom pre ich zdravý telesný a duševný vývoj. Ak teda predmet spoluvlastníctva je domovom pre deti spoluvlastníkov, v ktorom tieto žijú od svojho narodenia, ochrana ich práva na domov je z vyššie uvedených dôvodov významnou okolnosťou, ktorú musí súd vziať do úvahy pri rozhodovaní o návrhu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Zachovanie domova detí, či maloletých alebo aj plnoletých, až do času kým samy nenadobudnú schopnosť vytvoriť si inde iný vlastný domov, je podľa názoru súdu súčasťou všeobecných predstáv o slušnosti a spravodlivosti. Je všeobecne známou skutočnosťou odpozorovanou zo samotnej prírody, že „mláďatá samy opúšťajú rodné hniezdo, ak majú dosť silné krídla“. Právu na ochranu domova detí preto treba dať v konkrétnych súvislostiach prednosť pred právom na zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva. Zachovanie domova detí strán sporu, z ktorých je jedno maloleté a druhé ťažko zdravotne postihnuté, je teda dôvodom hodným osobitného zreteľa, pre ktorý súd pre tento čas, t.j. pre čas, kým predmet spoluvlastníctva plní túto funkciu, podielové spoluvlastníctvo strán sporu k predmetnému bytu nezruší a nevyporiada a žalobu zamietol“ (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 14. novembra 2013, sp. zn. 6Cdo/279/2012).

31. Odvolací súd je toho názoru, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď v danom prípade aplikoval § 142 ods. 2 Občianskeho zákonníka a spoluvlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti nezrušil a vyporiadal. Po preštudovaní spisu, spisového materiálu, toho, čo strany predniesli v rámci konania a tiež čo uviedli v rámci odvolacieho konania, odvolací súd dospel k záveru, že zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva nebolo možné podľa žiadnej zásady.

32. Odvolací súd konštatuje, že k dohode spoluvlastníkov nedošlo, rozdelenie veci by nebolo možné (keďže predmetom vyporiadania je byt v bytovom dome, ktorý nie je možné, z dôvodu jeho dispozície, reálne rozdeliť) a príkazanie veci žalovanej za primeranú náhradu komplikovala jej momentálna finančná situácia, s poukazom na jej snahu splatiť náhradu vo forme pravidelných mesačných splátok, resp. nutnosť si vziať úver na zaplatenie úhrady. Odvolací súd poukazuje na to, že pri vyporiadaní spoluvlastníctva príkazanim veci súd prihliada najmä na veľkosť spoluvlastníckych podielov, účelné využitie veci a násilné správanie podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom. Súd sa pri zvažovaní tohto spôsobu vyporiadania musí zaoberať otázkou, či spoluvlastníci, ktorým by vec mala byť príkazaná, disponujú potrebnými finančnými prostriedkami, resp. či existujú predpoklady na splnenie povinnosti poskytnúť primeranú náhradu ostatným spoluvlastníkom. Súd za týmto účelom môže povoliť plnenie v splátkach. Príkazanie veci spoluvlastníkovi, ktorý nie je schopný poskytnúť primeranú náhradu, by nebolo možné označiť za účelné. Z obsahu podaní strán sporu je zrejmé, že tí sa snažili v konaní pred súdom prvej inštancie dohodnúť na sume primeranej náhrady, resp. spôsobe jej zaplatenia, avšak bezúspešne.

33. Predaj nehnuteľnosti tiež neprichádzal do úvahy, vzhľadom na to, že žalovaná v nehnuteľnosti býva, pričom v tomto byte majú trvalý pobyt ich nezaopatrované deti J., Y. a B. R., ktorí študujú na vysokej škole a žijú na internáte. Štúdium na vysokej škole nebola sporná skutočnosť medzi stranami sporu (porovnaj potvrdenie o poberaní prídavkov na deti zo dňa 20.02.2018 na č.l. 102 spisu a potvrdenie o spoločnom pobyte zo dňa 16.08.2018 na č.l. 186 spisu). Aj keď deti študujúce na vysokej škole bývajú na internáte, podstatné je, že do tohto bytu sa vracajú, je to miesto ich trvalého bydliska, je to ich domov, kde žijú od narodenia. Záujem na zachovaní podielového spoluvlastníctva má tak oporu vo vykonanom dokazovaní a je akceptovateľný pre zákonné rozhodnutie. V zmysle vyššie citovaného rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 6Cdo/279/2012 súčasťou spravodlivého rozhodnutia o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva je zachovanie domova detí, či maloletých alebo aj plnoletých, až do času kým samy nenadobudnú schopnosť vytvoriť si inde vlastný domov. A preto pokiaľ súd prvej inštancie v prejednávanej veci dal prednosť právu na ochranu domova študujúcich detí strán sporu pred právom na zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva, rozhodol vecne správne.

34. Na základe uvedeného odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, ktorý žalobu žalobcu zamietol, nakoľko existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pri ktorých zohľadnení súd podielové spoluvlastníctvo strán sporu nezruší.

35. Odvolací podotýka, že súd je oprávnený rozhodnúť o nezrušení podielového spoluvlastníctva aj vtedy, ak takýto postup nenavrhol žiaden zo spoluvlastníkov, t.j. súd nie je v tomto prípade viazaný návrhmi strán sporu (§ 216 ods. 2 CSP). V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že nie je vylúčené, aby sa dotknutý spoluvlastník na základe podstatných zmien skutkových okolností, ktoré by predstavovali dodatočné odpadnutie dôvodov hodných osobitného zreteľa, mohol opätovne domáhať zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva.

36. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v sporových konaniach sa uplatňuje tzv. zásada úspechu, v zmysle ktorej súd prizná úspešnej strane náhradu trov konania proti neúspešnej strane. Iba v prípade existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa nemusí súd v zmysle § 257 CSP výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať.

37. Odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP, pre ktoré by náhradu trov konania úspešnej žalovanej nepriznal, preto rozhodnutie prvoinštančného súdu aj ohľadne výroku o trovách konania považoval za vecne správne.

38. Za toho stavu odvolací súd napadnutý rozsudok postupom podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

39. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách konania bola skutočnosť, že žalobca v konaní nebol úspešný, preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania vznikol plne úspešnej žalovanej v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 CSP).

40. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).